

ZBIRKA FOTOGRAFIJE MORAVSKE GALERIJE U BRNU

*Antonín Dufek
Moravská galerie
Brno, Republika Češka*

Zbirka fotografija u Moravskoj galeriji osnovana je 1962. godine. Danas se sastoji od otprilike 15.000 fotografija i velike arhive dokumenata i studijskih otisaka. Razdoblje prije 1918. godine predstavljeno je s nekoliko dagerotipija i primjera drugih rijetkih tehnika iz prvog razdoblja povijesti fotografije. Glavninu zbirke koja predstavlja razdoblje prije 1918. godine sačinjava oko 5.000 studijskih fotografija iz cijeloga svijeta, ponajviše iz bivšeg Austrougarskog carstva. Najveća izložba iz ovog razdoblja, *Šarm stare fotografije*, održana je 1978. godine prigodom 60. godišnjice završetka Austrougarskog carstva. Na toj je izložbi prikazano oko 700 radova.

Fotografije iz kasnijeg razdoblja gotovo su isključivo čehoslovačkog porijekla. Nekoliko fotografija iz inozemstva poklon su fotografa, ili su kupljene od čeških građana. Zbirka se namjerno usredotočuje na dokumentiranje novijih radova. Uključeni su radovi gotovo svih važnih čeških i slovačkih fotografa.

Jedan od najvažnijih setova fotografija uključenih u zbirku je set avangardnih fotografija iz razdoblja između 1918. i 1948. godine, koje je sada dobro poznato specijalistima iz čitavoga svijeta. Među fotografijama iz razdoblja poslije 1948. godine nalaze se originali i unikatne fotografije naših najslavnijih fotografa (kao što je, na primjer, Josef Sudek, nekih 600 radova), ali isto tako i nepoznatih umjetnika, koji su direktno povezani s najprogresivnijim trendovima u svjetskoj umjetnosti. Zbirka fotografija je danas jedna od najvažnijih i svjetski najpriznatijih zbirki Moravske galerije. Zbirka je predstavljena na svim domaćim i inozemnim izložbama i u svim publikacijama. Sve aktivnosti povezane sa zbirkom temelje se na istraživanju.

U drugoj polovici 1950-ih godina manipulacija fotografijama kao sredstvima ideološke i političke propagande bitno je ograničena, te se počelo nametati shvaćanje kreativnih mogućnosti tog medija. Opće priznanje fotografa kao umjetnika motiviralo je osnivanje novih časopisa specijaliziranih za fotografiju, izdavanje knjiga o umjetničkoj fotografiji i otvaranje izložbenih prostora za prikazivanje fotografija. Počele su se održavati velike domaće i međunarodne izložbe umjetničkih fotografija, a zanimanje za povijest medija se obnovilo. Jedna od logičnih posljedica nenadane popularnosti fotografije, koja se u Čehoslovačkoj i Poljskoj dogodila ranije negoli u zemljama s druge strane željezne zavjese, bila je osnivanje zbirke fotografije od strane

Moravske galerije 1962. godine. Kako je stanje u Poljskoj bilo slično, zbirka fotografiji osnovana je u Wrocławu (Narodnome muzeju) samo godinu dana kasnije. Fotografija kao medij ima nekoliko različitih uloga – transformiranih s vremenom – i predmet je zanimanja mnogih drugih muzeja i arhiva čije se specijalnosti preklapaju. Druga velika čehoslovačka zbirka fotografija u vlasništvu je Obrtničkog muzeja u Pragu, a drugi regionalni muzeji i galerije posjeduju manje zbirke. Svaki muzej koristi fotografije kao dokumente, a to čine i druge ustanove. Na žalost, ni u Republici češkoj, ni u Republici Slovačkoj ne postoji muzej fotografije koji bi se bavio samo fotografijom u svim njenim funkcijama i u njenom punom materijalnom opsegu. Stari se negativi još uvijek bacaju (Moravska galerija i slične ustanove pretežno se bave otiscima), kao i fotografije koje su na prvi pogled neprivlačne i dokumenti povezani sa životima fotografa i njihovim radom. Ne postoji centar koji bi pridavao pažnju i brinuo se o fotografijama kao mnogostruko funkcionalnim cjelinama.

(Krems, 24. – 25. 2. 1995.)

Prijevod s engleskog jezika: Marijana Javornik